

сивного росту пагонів (червень); 3 – росту та розвитку плодів (серпень).

В період знімальної стиглості плодів нами було проведено товарознавчий аналіз. У досліджуваних сортах груші в середньому за два роки найбільший відсоток виходу товарних плодів було відмічено на варіанті зі внесенням розчину суми солей: Золоторітська – 97%, Стрійська – 94%, що на 7% більше від контролю, який становив 90 та 87% відповідно. Також, було відзначено позитивний вплив на товарність плодів внесення розчинів цинку та бору. Так, у сорту Золоторітська в п'ятому варіанті вихід товарних плодів становив 96%, з них вищого сорту – 48%, першого – 33% та другого – 16%. У Стрійської у варіанті зі внесенням розчину бору цей показник становив 92%. В інших варіантах товарність була в середньому вищою на 4% у порівнянні з контролем.

Враховуючи все вищесказане, можна зробити висновок, що всі елементи живлення, які ми досліджували, мають позитивний вплив на товарність плодів груші. Особливо виділилися варіанти зі внесенням розчинів суми солей, цинку та бору.

УДК 633.15:631.5:338.1

Шишкіна О.Ю.

Державна установа Інститут сільського господарства степової зони НААН України

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ГІБРИДІВ
КУКУРУДЗИ В ПОСІВАХ РІЗНОГО РІВНЯ
ЗАГУЩЕНОСТІ В ГРУНТОВО-КЛІМАТИЧНИХ
УМОВАХ ЗОНИ СТЕПУ УКРАЇНИ**

Ефективність вирощування різностиглих гібридів кукурудзи залежить від багатьох факторів, одним з яких є забезпечення оптимальної густоти стояння рослин.

За узагальненими даними науково-дослідних установ степової зони України, густина стеблостою на період збирання врожаю варіює в межах: для ранньостиглих гібридів – 50-60 тис. шт. рослин на 1 га, середньоранніх – 40-45, середньостиглих – 35-40 і середньопізніх – 30-35 тис. шт./га [1]. При оптимальній густоті для кожного гібрида формується найвищий врожай зерна кукурудзи з найнижчою його собівартістю [2]. Відхилення від оптимальної густоти стеблостою може призвести до значних недоборів зерна, особливо в посушливі роки [3].

Економічна оцінка досліджень по вивченню реакції гібридів кукурудзи різних груп стиглості на рівень загущеності посівів підтверджує ефективність цього агрозаходу в плані одержання високих економічних показників.

В середньому за роки досліджень максимальна урожайність зерна у ранньостиглого гібрида Кадр 195 СВ і середньораннього Кадр 267 МВ формувалась при густоті рослин 50 тис. шт./га, у середньостиглого Дніпровський 337 МВ – при 40 тис./га та середньопізнього Кадр 443 СВ – при 30 тис./га. При загущенні посівів урожайність знижувалась на 0,5-1,1 т/га. Серед досліджуваних біотипів найбільш продуктивним при оптимальній густоті є середньопізній гібрид кукурудзи Кадр 443 СВ (5,8 т/га).

Диференціація щільності стеблостою рослин кукурудзи безпосередньо впливає і на економічну ефективність. Виробничі витрати при загущенні підвищуються до певного рівня, після чого спостерігається їх зменшення. Найменші видатки – при збільшенні рівня густоти, що є наслідком зменшення кількості зібраного врожаю, і відповідно, витрат на його перевезення та доробку.

При загущенні посівів відповідно підвищуються і витрати на насіння на 20,6-36,8 грн/га (або на 17,2-32,2%). В загальній структурі витрат на насіння припадає 2,0-5,6% залежно від обсягу висіяного матеріалу.

Рівень собівартості коливається в межах 766,8-1047,3 грн/т. Така велика різниця обумовлена значно вищими витратами ко-

штів на доробку (зокрема сушіння) більш вологого зерна кукурудзи пізньостиглих гібридів. В розрізі груп стиглості найнижча собівартість при встановленій для кожного гібрида оптимальній густоті рослин. Така ж тенденція спостерігається і при аналізі показників прибутковості та окупності. При загущенні посівів сума одержаного прибутку та рентабельність різко зменшується порівняно з оптимальними параметрами: у гібрида Кадр 195 СВ – на 34,5% та 14,9 п.п. відповідно, у Кадр 267 МВ – на 43,0% та 16,8 п.п., у Дніпровського 337 МВ – на 26,4% та 8,6 п.п. і у гібрида Кадр 443 СВ – на 89,5% та 13,8 п.п. Наведені розрахунки є безсумнівним підтвердженням ефективності даного агрозаходу з точки зору ефективності.

Отже, за даними зернової продуктивності та економічної ефективності оптимальною й економічно доцільною для кожного гібрида є наступна густота стояння рослин: для ранньостиглого гібрида Кадр 195 СВ та середньораннього Кадр 267 МВ – 50 тис рослин/га, для середньостиглого Дніпровський 337 МВ – 40 тис./га, середньопізнього Кадр 443 СВ – 30 тис./га. При цьому формується найвищий рівень урожайності, прибутковості і рентабельності технологічного процесу.

Література:

1. Циков В. С. Кукуруза: технология, гибриды, семена. – Днепропетровск: Изд-во «Зоря», 2003. – 296 с.
2. Якунін О. П., Заверталюк В. Ф. Підвищення врожайності кукурудзи в умовах північного Степу // Хранение и переработка зерна. – 2000. – №6 (36). – С. 26-28.
3. Пашенко Ю. М. Адаптивні і ресурсозберіжні технології вирощування гібридів кукурудзи : [Моногр.] / Ю. М. Пашенко, В. М. Борисов, О. Ю. Шишкіна. – Д. : АРТ-ПРЕС, 2009. – 224 с. + вкл.

